

absentibus addiderunt: *Et famulos tuos fratres nostros absentes*: in hoc, eorum commemorantes. Collectas enim orationum plenarie illo tempore nondum habebant: et ideo divinum servitium per Dominicam orationem sæpius terminabant. Postea autem dicit: *Infantibus vero usque ad quintum decimum annum ætatis, disciplinæ diligentia sit, et custodia adhibeatur ab omnibus*; et hoc ideo dicit, quoniam cum puer infra quintum decimum annum tener in corpore est, tener est et animo: atque interim timorem habet, et ad quæque bona flecti potest, nec se corripientibus resistere proterve audeat: cum autem ad quintum decimum annum pervenerit, jam in juventute florescit, velut arbor quæ flores producit et medulla ac sanguis in ea confor-

tatur, unde etiam vires animi ejus exsurgunt, ita quod pueriles correptiones suscipere et pati, ut prius fecerat, dedignatur. Ad ultimum vero beatus Pater omnia hæc sic affirmat: *Facientibus hæc regna patebunt æterna*; quoniam omnia quæ in hæc Regula descripta sunt, nec nimis constricta sunt, sed ad dextram et ad sinistram, respiciunt, quapropter ea conservantem, ad cælestia mox producunt. Igitur ego pauperula feminea forma, hæc verba de sapientia audivi, quæ me obscura verborum Regulæ supradicti Patris B. Benedicti docuit, quatenus illa apèrte proferrem. Unde mansueti, mites et timorati, hæc audiant, et pio corde intelligant, et humili devotione suscipiant.

SANCTÆ HILDEGARDIS

EXPLANATIO

SYMBOLI SANCTI ATHANASII

AD CONGREGATIONEM SORORUM SUARUM.

(*Biblioth. Patr.*, ed. Lugdun., XXIII, 594.)

O filie, quæ vestigia Christi in amore castitatis subsecutæ estis, et quæ me pauperulam in humilitate subjectionis propter supernam exaltationem vobis in matrem elegistis, non ex me, sed ex divina ostensione per materna viscera vobis dico: Locum istum, videlicet locum requiectionis reliquiarum beati Roberti confessoris, ad cujus patrocinium confugistis, inveni in evidentibus miraculis per voluntatem Dei in sacrificium laudis, et in permissione magistrorum meorum ad ipsum perveni, et cum mihi et omnibus me subsequen- tibus, cum divino adjutorio libere attraxi. Postea autem per admonitionem Dei, ad montem beati Dysbodi, a quo per licentiam secesseram, perrexi: et petitionem hanc coram omnibus ibidem habitantibus perfec- ci, scilicet ne locus noster et prædia eleemosynarum loci nostri ab illis essent ligata, sed soluta, quærens tamen in opportunitate utilitatis sal- vationem animarum nostrarum, et sollicitudinem regularis districtio- nis. Et secundum quod in vera visione percepi ad Patrem, videlicet ad abbatem loci illius dixi: Serena lux dicit: Tu sis Pater præpositi et salutis animarum mysticæ plantationis filiarum mearum. Eleemosyna earum nec ad te, nec ad fratres tuos pertinet, sed locus vester refugium earum sit. Si autem in contrariis sermonibus vestris perseverare volueritis, contra nos frendentes, eritis similes Amalechitis et Antiocho, de quo scriptum est quod templum Domini despoliavit (*I Macch.* 1).

PATROL. CXCVII.

Quod si aliqui inter vos in indignitate sua dixerint: Allodia earum volumus imminuere: tunc ego, qui sum, dico, quod pessimi raptores sitis. Si autem pastorem spiritalis medicinæ ipsis abstrahere tentaveritis, tunc iterum dico quod similes sitis filiis Belial, et in hoc justitiam Dei non inspicitis; unde et justitia Dei destruet vos. Et cum ego pauperula forma his verbis prædictam libertatem loci et al- lodiorum filiarum mearum a præfato abbate et a fratribus ejus peterem, eam cum permissione codicis omnes mihi constituerunt. Cuncti autem, tam majores, quam minores, hæc videntes, audientes et percipientes, maximam benevolentiam ad ista habebant, ita ut etiam ad nutum Dei scriptis firmata sint. Unde fideles hæc discant, afferant, perficiant et defendant, quatenus benedictionem illam percipiant, quam Deus Jacob et Israel dedit.

Sed o quam magnum planctum hæc filie meæ post obitum matris suæ habebunt, quoniam verba ejusdem matris suæ amplius non surgunt, et sic in gemitu et luctu per plurima tempora cum lacrymis heu, heu, libenter matris nostræ ubera sugeremus, si eam modo nobiscum præsentem haberemus. Quapropter, o Filie Dei, admonere ut charitatem habeatis inter vos sicut ego mater vestra a pueritia mea vos admonui, quatenus charissima lux cum angelis sitis propter benevolentiam vestram, et fortissimæ in viribus vestris, sicut Pater vester Benedictus vos docuit. Spiritus sanctus vobis dona suadet, quia post finem meum, vocem meam amodo non audie-

tis. Sed vox mea nunquam ducatur inter vos in oblivionem, quæ frequenter inter vos in charitate sonuit. Filiae meæ nunc rutilant in cordibus suis, præ tristitia, quam habent de matre sua, anhelantes et suspirantes ad cœlestia. Postea in lucidissima et rutilante luce lucebunt per gratiam Dei, et fortissimæ milites in domo ejus stent. Unde si quis in hac turba filiarum mearum discordiam et discessionem hujus habitationis et spiritalis disciplinæ facere voluerit, donum Spiritus sancti avertat hoc de corde illius. Quod si Deum contemnens, id tamen fecerit, manus Domini occidat illum coram omni populo, quia dignus est, ut confundatur. Quapropter, o filiæ, locum istum, quem ad militandum Deo elegistis, omni devotione et stabilitate inhabitate, quatenus in eo superna præmia adipiscamini. Unde et charitas in Sapientia dicit: Ego ab antiquo ordinata sum, et in formatione primi hominis fui, cum a Deo plasmatus est, quia cœlum et terram et reliquas creaturas Deus propter hominem sapienter creavit, ut ab illis et sustentaretur et pasceret. (*Eccli.*, xxiv.) Unde et sapientia faber recte dici potest, quoniam cœlum et terram circumvit, et æquali pondere ponderavit. Caro autem hominis, cum anima in venis et medullis pleniter perfusa est, ita ut caro per animam semper suscitetur; et quia etiam homo creaturas per animam cognoscit, ipsas in jucunditate et gaudio habet. Sic namque homo in carne et anima velut de misericordia et charitate amabilis est, quemadmodum sapientia et charitas unum sunt.

Per has duas virtutes, scilicet sapientiam et charitatem, angeli et homines Deo in humilitate obtemperabunt, quoniam humilitas ad honorem Dei frequenter se inclinat, et ita omnes virtutes ad se colligit. In his itaque virtutibus Deus hominem plasmavit, ne totus periret, sicut etiam angeli omnes non perierunt, quia multi cum Deo persisterunt, alii vero cum antiquo serpente ceciderunt. Deus enim hominem in sapientia creavit, in charitate eum vivificavit, in humilitate vero et obedientia illum rexit, quatenus intelligeret, quomodo vivere deberet: sed primus Angelus hæc intelligere noluit, quod esse non potuit, quoniam vita una a seipsa est, a qua omnia vitalia sunt; quapropter ille de vita cecidit, et aruit, velut etiam in creaturis, videlicet in arboribus, in herbis et in aliis creaturis quandoque fit, cum aliqua de ipsis cadendo arescunt, quia succum non gustaverunt. Angelus quippe a Deo vitalis est; homo autem plenum opus Dei est, quoniam Deus in ipso semper operatur, quod homo in seipso intelligere potest, quia quandiu in hac vita vivit, cogitare et operari non desinit aliqua, in quacunque parte sit; cum autem in hac vita finitus fuerit, in alia vita infinite vivit. Cum enim homo bona operatur, bonis angelis similis efficitur, cum autem magnum honorem, quomodo Deus ipsum formaverit, non cognoscit, et cum a recta obedientia fugit, nec in humilitate

operatur, vel a seipso esse vult, similis pessimis angelis effectus, de vita, ut Satanas, cadit et arescit. Tu autem, o homo, Deum in his culpabilitatem habere vis: quapropter tibi respondetur: Num teipsum creasti? Non. Convenientius ergo est, ut magis tibi servias, quam illi, qui te creavit? Et quam mercedem tibi parare poteris, cum teipsum non fecisti? Nullam, sed pœnam ignis. Sic in duabus partibus istis angeli et homines atque reliquæ creaturæ Dei divisæ sunt, sicut etiam tibi factum est, cum Deus hominem in circumcissione signavit. Quoniam primus deceptor primum hominem fallaciter illudit, ita quod inobediens Deo factus, verbis illius consensit et per inobedientiam fecit, ut ei consiliatus erat. Sed eadem in obedientia per circumcissionem in præcepto Dei scissa est, quando Abraham benevolus Deo obedivit, ita faciens, sicut ei præcepit (*Gen.* xvii). Tunc idem deceptor cum dolositate in se fremuit, quibusdam hominibus malum hoc immittens, quod possibile non esset, ut illum Deum confiterentur, quem nec videre, nec audire, nec palpate possent. Et sic in populo, qui per obedientiam signatus erat, bacchatus est, atque meminit, quia primum hominem deceperat, ubi dixit: *Eritis sicut dii, scientes bonum et malum* (*Gen.* iii): et eis pessimum sufflatum immisit, dicens, quod nullo modo nisi in aliqua fornicatione Deum cognoscere possent, quia et homo forma esset, et si Deus hominem creasset, cur se ita absconderet, ut homo illum nec videre, nec audire, nec comprehendere valeret.

Sed tota veteris lex et vere signatus populus, antiquum hunc deceptorem et errantes homines istos opprimere non potuit, nec adhuc poterit, sed Deus ante novissimum diem illos opprimet, et coram omni populo vincet, tali modo vetus lex cum omnibus his, videlicet cum illis, qui circumcissionem observabant, etiam cum eis, quia in prædicto errore erant, usque ad nativitatem Christi cucurrit, ubi ipse verus Sol justitiæ in veritate apparuit. Et idem Sol magnum splendorem per doctrinam suam dedit, in humanitate sua visus et auditus, quoniam prophetæ ipsum præcucurrerant, quemadmodum quidam planetæ supra solem sunt, quod Deus præviderat, quando firmamentum cum omnibus ornamentis suis constituit; soli vero cum luna et stellis, Deus aquam adjunxit, et nubes cum tempestate posuit, quas fulgura perforant, et quæ per sonitum tonitruum interdum scinduntur, ita ut moveantur. Sicut enim Deus creaturam istam ad servitutem hominis constituit, ita et Filium suum per eam præsignavit, quem prophetæ prædixerunt, et ejus humanitatem cum servitute prophetiæ tetigerunt, velut planetæ solem ipsi serviendo sustentant. Prophetia namque quæ dixit: *Eccce Virgo concipiet* (*Isa.* vii), humanitatem ipsius tetigit, quia integritas Virginis de calore Spiritus sancti, et non de calore carnis, concepit; quemadmodum sol rem aliquam radiis suis ita transigit, ut ex

ardore ipsius tota caleat, nec tamen consumatur, quoniam sol justitiæ de illibata Virgine processit, et totum mundum illuminavit, velut etiam sol per firmamentum totum mundum illuminat, quod tamen integrum permanet, sic Virgo peperit filium, cujus nomen Emmanuel, quia in integritate ex ipsa processit, ut sol per firmamentum fulminat neutro diviso; et ideo nobiscum Deus, quoniam in eadem incarnatione, quæ de obumbratione Spiritus sancti in utero Virginis orta est, sancta divinitas integra tota fuit, sicut sol in firmamento, atque vis divinitatis, cælos, abyssos, et omnes creaturas transcendit; et tamen Filius Dei per sanctam humanitatem suam tunc nobiscum erat. Sed et per oblationem corporis sui, et per doctrinam suam nunc nobiscum est et erit, donec ipsum manifeste videamus. Eidem quoque soli justitiæ cum luna et stellis aquæ adsunt, scilicet ut discipulos suos in universum orbem mitteret prædicare Evangelium omni creaturæ (*Marc. xvi*). Nam quæ prophætæ de ipso prædixerant, in semetipso complevit, sicut etiam in die septima a creatione mundi, Deus ab omni opere suo requievit (*Gen. ii*). Et ut Deus omnem tunc creaturam ad serviendum homini subjecit, sic et nunc Filius Dei post ascensionem suam opera incarnationis suæ discipulis commisit, cum ex præcepto ipsius Evangelium omni creaturæ prædicabant. Ipsi namque hominibus fidem rectam de Filio Dei ostendebant, quemadmodum cum eo manentes miracula ejus viderant et cognoverant, sicut sol in firmamento lucet.

Hanc itaque fidem innumerabili turba populorum suscipiente, Ecclesia ordinata est, ut luna cum stellis in firmamento constituta est. Sed et iidem populi inter se diversos magistros et prælatos, Spiritu sancto inspirante, constituiebant, velut etiam firmamentum cum sole, luna et stellis, illustratum est, qui totam Ecclesiam sustentarent. Deinde tonitrua et fulgura per infideles homines et per crudeles tyrannos elevabantur, qui fideles Domini, qui in fide ardebant, sicut sol in virtute sua lucet, quasi lupi invaserunt, et sanguinem ipsorum effuderunt, ita quod etiam non erat, qui eos sepeliret. Tonitrus quoque, qui in primo casu Satanæ, cum ille in infernum demersus est, sonuerunt per inimicos Dei, qui in peccatis peccare non cessabant, surrexerunt, et fulgura in plurimis Christianis, qui fidem in infidelitate dividebant, apparuerunt, et multos Catholicos comburebant: sicut per Arim factum est, quem Athanasius omnino conculcavit, de Joanne Evangelista confortatus, qui de pectore Jesu hoc suxit, quod in altum volavit, cum in mystico spiramine de divinitate Evangelium edidit. Quemadmodum idem Athanasius postea de unitate Divinitatis, Ecclesiam muniendo, scripsit, videlicet ut omnis homo qui voluerit salvari, teneat fidem integram et inviolatam, in Deum perfecte credens, ne in gehennam demersus, gehennalis fiat. Sed fides vera est, ut unus Deus in Trinitate per-

sonarum, eadem Trinitas in uno Deo, gloriose honoranda sit, sine ulla confusione divisionis unitatis, quia unus Deus in una substantia, divinitatis inseparabiliter est. Non enim aliud est Pater in substantia, nec aliud Filius, nec aliud Spiritus sanctus, nec ab invicem in substantia divinitatis segregati sunt; sed in Patre et Filio et Spiritu sancto, una divinitas unius substantiæ in gloria majestatis est. Attamen alia est persona Patris, quæ nec Filii, nec Spiritus sancti est; alia Filii, quæ nec Patris, nec Spiritus sancti est; alia Spiritus sancti, quæ nec Patris, nec Filii est; et personarum istarum una divinitas inseparabilis, æquus honor et stabilis, cœterna potentia et invincibilis. Nam qualis est Pater in divinitate, et non in persona, talis est Filius in divinitate, et non in persona; talis quoque est Spiritus sanctus in divinitate, et non in persona; quoniam alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus in personarum distinctione est: non tamen aliud Pater, aliud Filius, aliud Spiritus sanctus in divinitatis substantia, et quomodo personæ istæ intelligendæ sunt? Deus utique in verbo suo rationalis est, et vivit. Et Deus creavit mundum, scilicet hominem cum omni gloria sua, quod ita debere esse, Deus semper in æternitate habuit. Hoc Deus solus fecit, sine quo nullus est. Et quis eum non exstantem fieri faceret? Nullus omnino. Deus omnia in verbo suo fecit, ut Joannes, qui supra pectus Christi recubuit, affirmat (*Joan. i*).

Sed Deus ignis est, et in igne hoc flamma latet, et flamma hæc in vita mobilis est. In igne autem isto nulla divisio est nisi distinctio personarum. Ignis autem materialis et visibilis, anrei coloris est, et in igne suo flamma coruscat, quæ in valido vento flagrat. Ignis quidem hic non coruscaret, nisi flammeus esset, et mobilis non esset, nisi per ventum; unde et tria vocabula in igne isto sunt. Flamma namque de igne est, et ignis de flamma coruscat, et non nisi per validum ventum mobilis est. Ignis quoque cum flamma ardet, et ardor iste integer ignem et flammam æqualiter perfundit et inflat, et si ardor in igne non esset, ignis non esset, nec tonitrum flammæ haberet. Sed et anima ignis est, et ignis ejus totum corpus, in quo est, perfundit, venas scilicet cum sanguine, ossa cum medullis, et carnem cum livore, et inextinguibilis est. Et ignis animæ ardorem in rationalitate habet, qua verbum sonat. Quod si anima ignea non esset, frigidam coagulationem non perureret, nec sanguineis venis corpus ædificaret. Quia autem anima in rationalitate ventosa est, per omnia loca corporis calorem suum recte dividit, ne corpus exurat. Cum vero anima de corpore se extorserit, corpus deficit: quemadmodum ligna non ardent, cum ardore ignis caruerint. Homo namque secundum Deum, rationalis est, et rationalitas hominis cum igne in vento sonat. Rationalitas enim magna vis est, ignea et non divisa: et si non esset ignea, non esset ventosa: et si ventosa non esset,

non sonaret. Deus itaque omnia creavit, et præter ipsum solum nullus unquam aliquod vitale fecit, quamvis homo arte sua quæque fingat, quæ tamen vivere non facit, quoniam homo initium habet. Et qui omnia creavit, creatus non est, quia nullum initium ante ipsum fuit, sed ipse sine initio est, et omnia in ipso sunt, quoniam *per ipsum omnia facta sunt* (Joan. 1). Per illa autem, quæ homo propter timorem fugit, ne eum lædant, fiduciam ad Dominum habet, clamando, ut ipsi succurrat, et eum in requie pacis conservet. Per hæc vero quæ propter hominem sunt, et quæ in ipso existunt, et cum quibus ipse operatur, et quæ ei ex his placide ac convenienter adsunt, charitatem ad Deum habere discit.

Si enim homo nihil sciret, nisi quod sibi leve et suave esset, nesciret, quid idem esset, et quid vocaretur : unde de pondere duritiæ nocivorum summam scientiam habet, et quid bonum et malum sit, cognoscit, et ea, ut Adam, nominare scit. Nam si unum in rebus tantum sciret, opus Dei in illo perfectum non esset : et rem, quam videret, non cognosceret, et quam audiret, quæ et qualis esset, scire non posset ; quapropter vacuus esset et extinctus, quemadmodum hoc, quod per ignem combustum in carbonem convertitur. Itaque ut prædictum est, increatus Pater est, Filius etiam increatus, sic et Spiritus sanctus increatus ; quoniam hæc tres personæ unus Deus est, et omnes creaturæ per eundem Deum creatæ sunt ; *sed sine ipso factum est nihil* (Joan. 1). Initium quippe, quod in initio creationis factum est, similitudinem illius qui sine initio est, habere voluit, quod nullo modo fieri debuit, quia nihilum fuit, quoniam in Deo vita et veritas est, in perdito vero angelo et in homine vanitas est, quam superbia inflavit, quæ tanquam ventus pertransiit. Et quod per Deum et in Deo factum est, vita in ipso est, et Deus caput illius contrivit, qui prædicta mala primum arripuit, ac eum qui sine vita est, in infernum projectit. Imensus etiam Pater est, qui nulla capacitate comprehendere nec numero finire potest, ut illa possunt, quæ in principio facta sunt. Omnia enim Deus in præsentia sua habuit, sed tamen subito illa non creavit, unde etiam quoddam intervallum in creaturis est, sicut in homine, qui infans, puer, juvenis, senex, ac decrepitis efficitur, quod quidem comprehendere potest. Sed et in Filio et Spiritu sancto intelligendum est, quod immensi nec capacitate nec numero comprehendere possunt. Æternus quoque Pater est, in illa scilicet æternitate, quæ nunquam incepit, et in similitudine circumeuntis rotæ, in qua nec principium, nec finis conspicitur. *Deus enim spiritus est* (Joan. 1v). Omnis quippe spiritus, incomprehensibilis et indivisibilis est. Æternitas namque sine omni commutatione hæc, quod dicitur : Fuit et est, æterna manet, nec in ea ullus Deo assimilatur. Nam æternitas unica est, omnesque ejus creaturæ per ipsam factæ sunt. Et co-

æternus Patri in divinitate Filius a creatura indumentum, quod homo est, induit ; quod indumentum divinitas ita declaravit, velut soli radius suus infixus est. Sol autem lumen suum in terram emittit nec tamen propter hoc augetur aut minuitur ; nec Filius Dei in mundum veniens, auctus, nec minutus in divinitate est, quoniam indumentum suum sic induit, quemadmodum Deus Adam de fragili creatura vestivit, ne nudus videretur. Homo quippe æternitatem nisi in humanitate nequaquam videre posset, quia divinitas in humanitate latuit, ita quod per indumentum humanitatis Filius cognitus est, ut etiam per arma vestitus homo cognoscitur, quamvis in eis latens non videatur.

Sed et æternus est Spiritus sanctus Patri et Filio coæternus, qui in initio omni creaturæ adfuit, et eam inspirando motabilem fecit. Et non tres æternitates in Deo sunt, sed una æternitas in ipso est, et non tres, velut Arius particulas in illa fecit, quemadmodum membra hominis in abscissione truncantur, sed æternitas una divinitas est quam rationalitas hominis, propter fortissima opera illius, nomine uno nominare non potest. Sed et quoniam homo initium habens, in cinerem vertitur, ideo etiam hæc, quæ ante principium et post finem sunt, enarrare non valet ; sed in anima sua unam fidem tenens, de substantia Dei, quæ spiritalis est, loquitur. Anima enim spiraculum a Deo est, unde et multa invisibilia capit, et unitatem divinitatis in recta fide sentit ; quia non tres increati dii, nec tres immensi, sed unus Deus est, videlicet increatus et immensus, nec in tres modos, nec in tres partes divisus. Omnipotens etiam Pater est, qui per Verbum suum, quod omnipotens Filius ejus est, omnia creavit, quæ omnipotens Spiritus sanctus, qui vita est, ita pertransit, ut etiam calor ignis et flammæ ardet ; sic tamen non tres omnipotentes, sed Deus in tribus personis unus Deus omnipotens est. Et ut inconveniens esset, quod homo, qui cum rationali anima unus homo est in tres divideretur, quoniam tunc integra vita non esset, sed mortale cadaver, quomodo posset unica vita, in qua nulla mortalitas initii et mutationis est, dividi ; sed et Deus est Pater, qui potens est ; Deus est Filius, qui potentia Patris est ; Deus est Spiritus sanctus qui vita est, per quam omnis vita procedit. Non autem tres dii sunt, sed absque omni divisione unica deitas est, cujus fortissima vis singulis nominibus nominatur. Ita etiam dominando Dominus est Pater, operando Dominus est Filius, vivificando Dominus est Spiritus sanctus ; et hi sunt integra divinitas trium nominum, sicut Deus omne opus suum in una vi divinitatis significavit. Nec domini sunt singulariter dominantes, sed plena integritate una divinitas in tribus viribus trium personarum est, scilicet dominando, operando, vivificando quoque omnes creaturas, et eas ad officium suum movendo : et sic unus Dominus est.

Et Dominus iste duo opera fecit, angelum videlicet et hominem cum omni creatura. Angelus autem spiritus est; homo autem ad imaginem et similitudinem Dei factus est, ut quinque sensibus corporis sui operetur, per quos etiam divinis non est, sed per eos est sapiens et sciens et intelligens opera sua adimplere. Has tres vires Deus in homine signavit, per hoc scilicet, quod anima hominis rationalis est, quæ corpus ad operandum movet, et in qua quinque sensus corporis hominis pleniter perficiuntur. Per visum enim homo creaturas cognoscit; per auditum vero rationalitas ei narrat, quid hoc sit quod audit; per odoratum autem, quid sibi conveniens vel inconveniens ad utendum sit, discernit; per gustum etiam, quibus et qualibus pascatur, cognoscit, et per tactum bona et mala operatur, et omnia opera sua cum prædictis quinque sensibus regit. Hi quinque sensus in homine, ita in unum conjunguntur, quod alius alio nequaquam carere potest et in uno homine sunt, qui tamen non in duos, nec in tres homines dividitur; sed omnia opera sua cum his quinque sensibus perficit, et unus homo est. Sed et per hoc quod homo sapiens, sciens et intelligens est, creaturas cognoscit. Itemque per creaturas, et per magna opera sua, quæ etiam quinque sensibus suis vix comprehendit, Deum cognoscit, quem nisi in se videre non valet. Homo itaque per quinque sensus suos in creaturis omnia comprehendit et cognoscit, quia per visum amat, per gustum sapit, per auditum discernit, odorando sibi conveniens eligit, et per tactum id quod sibi placet, operatur; et in hoc Deum, qui omnes creaturas creavit, exemplatur. Sic quoque homo per hoc quod sapiens est quid sibi placitum seu nocivum sit, sapit; et per hoc quod sciens est, creaturam jubendo constringit, quod ei ministrando subjaceat, et quod vult, sibi attrahit; et quod non vult, a se fugat; et per hoc quod intelligens existit, quid unicuique creaturæ in officio conveniat, novit. Cum his enim tribus viribus et appendiciis earum, homo rationalis in anima est, quæ nequaquam dividitur, ita etiam ut si per suasionem diaboli membrum aliquod hominis abscinditur, rationalis anima propter hoc nullo modo dividitur. Corpus vero, ædificium animæ est, quod cum illa secundum sensibilitatem suam operatur, quemadmodum molendinum aquis circumfertur.

Omnes ergo populi chrismate uncti tres personas in unitate esse confiteantur; sed quod tres personæ, una vera firmaque divinitas sit. Et quoniam tres animæ non sunt in una rationali anima, quæ tres vires habet, sed una anima est; quare illa separabilis divisio in unitate divinitatis esset, cum omnia de Deo creata sint? Nequaquam ergo dicendum est tres deos aut tres dominos esse, sed unus Deus dicitur, qui omnia creavit, et unus Dominus, quem omnes creaturæ Dominum invocant, et cujus oves propriæ sunt; et ideo prohibendum est, ne ulla singularitas in unitate divinitatis habeatur, quia

unus Deus est. Et Pater a nullo est factus, quoniam ante eum nullus apparuit, a quo genitus aut creatus esse possit, sed sine initio æternus est. Filius autem absque omni separatione a Patre solo est, non factus initialis, nec creatus in membris, sed genitus, ut lux in sole sine omni separatione est. Hic carnem de virgine Maria assumpsit; sed tamen claritas divinitatis ab eo non recessit, quia æternaliter in divinitate cum Patre fuit, quamvis sub tempore indumentum suum, videlicet carnem, de matre Virgine induerit. Sed Spiritus sanctus vita est quæ omnia spiramina in creaturis movet: et hic per nullum spiramentum vita factus, nec etiam ab ullo creatus, nec ab alio ullo genitus est; sed Patri et Filio in divinitate coæternus et coequalis existit. Ipse enim in prima creatione mundi aderat, quia *Spiritus Dei ferebatur super aquas* (Gen. 1), circumlocutionem totius orbis illustrans, cum verbum Dei dixit: *Fiat*. Et a Patre et Filio Spiritus sanctus in veritate prophetiæ procedens, prophetas prophetare fecit, qui tamen multoties profunditatem prophetiæ occultabant, licet textum scriberent; quoniam velut in umbra et in visu noctis, interdum per significationem loquebantur. In igneis quoque linguis super apostolos veniens, eos totos replebat, et eos alios homines fecit quam ante fuissent, ita ut ipsi eandem linguas viderent, et tactum ejusdem Spiritus sancti sentirent, qui ante nativitatem Christi nulli hominum sic apparuit, nec postea apparebit; quoniam Christus unigenitus Dei est. Quod autem in igneis linguis eis apparuit, hoc ideo factum est, quia virgo Maria in igneo calore ipsius, Filium Dei concepit, et sic etiam ipse a Patre et a Filio procedit. Et quoniam apostoli cum in igne videbant, cum sapientia et intelligentia manifeste loquebantur. Sed et quia Filius Dei in Maria virgine de Spiritu sancto conceptus est (Luc. 1), Spiritus sanctus in ipso mansit, et manet, et semper cum ipso est, nec unquam ab ipso invicem separantur, ideoque integra et pura fides est, quod Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit, ut prædictum est. Hoc vero quod Filius dixit: *Qui a Patre procedit* (Joan. xv), ad honorem Patris dicebat, attendens quod incarnatio sua ex tempore fuit, cum paternæ divinitati tempus non adsit.

Itaque unus Pater est, et non tres Patres, sed unus Pater; quia si Pater non esset, Filium non genuisset: et si Filius genitus non fuisset, mundus creatus non esset. Unus quoque Filius, non tres Filii, sed unus, per quem omnia facta sunt, Patri consubstantialis: et unus Spiritus sanctus, et non tres Spiritus sancti, sed unus vivificans omnia, et movens. Nam unaquæque radix viriditatem in se habet, de qua fructus procedit; istud autem inæqualiter inspicitur, et tamen in uno sunt. Quare ergo Creator omnium, in Trinitate personarum non esset? Persona enim Patris, per radicem; persona vero Filii, per fructum; persona autem Spiritus sancti, per viriditatem intelligenda est; et ab in-

vicem non separantur, sed unus Deus est. Et in ista Trinitatis unitate nihil prius antecedendo, nihil posterius subsequendo, nihil majus in magnificentia, nihil minus in potentia; sed totæ hujus Trinitatis personæ sine ulla vacuitate in unum se conjungunt, et in æternitate et in æqualitate coæternæ sibi et coæquales existunt, ita ut in eisdem personis nihil sit, de quo secundum divinitatem dici possit: *Est et non fuit*, magnum et parvum, quoniam Deus initio et sine carens, nullum augmentum, nullum detrimentum recipit, quia immutabilis est. Opus autem Dei in creatura prius non formatum, modo formatum apparet, et per tempora transit, se in majus dilatando, et in minus se contrahendo. Tres ergo personæ in unitate, unusque Deus, in tribus personis colendus est, quoniam ipse omnia creavit, et vita est, per quam omnia vitalia procedunt, quod quilibet fidelis indubitanter sic accipiat. Fideli etiam necessarium est, ne a fide catholica se separet; sed incarnationem Filii Dei veram esse credat, et seipsum, quomodo creatus sit, et quomodo operans corpus cum rationali anima, unum sit, consideret. Deus enim ante tempora formam hominis, in qua carnem assumeret, præviderat; et quicumque in hoc dubitat, seipsum abnegat: nec credit, quod in duabus naturis animæ et corporis per tres modos unus homo est; quia si unum de tribus istis, scilicet anima, corpore et rationalitate, de quibus homo constat, deesset, homo non esset. Nam homo rationalis in anima est, quæ in corpore quælibet cum sono verborum perficit; quoniam creaturæ homini adsunt, quemadmodum rami arbori, quia homo non sine reliqua creatura, sicut nec arbor absque ramis creatus est.

In veritate ergo recta fides est quod Christus Dei Filius, ante tempora natus, Deus est, et etiam per indumentum carnis verus homo est. Deus itaque est ex substantia Patris, quoniam illi sine tempore coæternus et coæqualis est, ante secula genitus, quia omnia per ipsum facta sunt (Joan. 1); sed per humanitatem, quæ tempus habet, ex substantia matris homo est: ipse etenim plenus Deus est in integritate æternitatis plenusque homo cum rationali anima et carne munda, et absque ulla virili commistione humanæ naturæ, atque coæqualis Patri in æternitate divinitatis est, minor autem eo in humanitate, quæ tempus habet. Et ipse Deus et homo existens, non in duos divisus est, sed unus est Christus, non tamen per commutationem divinitatis in carnem, sed per assumptionem carnis quam divinitas sibi adjunxit, et quam claritate sua se perfundit, ut radius solis in sole lucet: nec ob hoc ulla confusione substantia divinitatis, seu substantia carnis in invicem confusæ sunt; sed in vera unitate personæ, unus est Christus, verus Dei Filius. Sic enim in rationali anima nulla commutatio per carnem hominis est, quin ipsa rationalis spiritio sit a Deo, quæ totum corpus hominis perfundit, et quæ cuncta opera operantis hominis movet; et

ut sic anima et caro unus est homo, ita etiam absque omni dubio Dei Filius ante secula natus carne ex Virgine assumpta plenus, ut prædictum est, indutus, Deus et homo existens, unus est Christus, per unctionem utique gratiæ Dei Christus dictus. Qui in sancta humanitate sua, per fixuram clavorum et lanceæ vulneratus est (Joan. xix, Isa. liii) propter unum vulnus primi hominis, quod cuncto generi suo ille inflixerat, quatenus livore sanguinis sui illud sanaret, et unctione olei gratiæ illud perfunderet, ac per pœnitentiam illud ligaret, cum homo se peccasse doleret. Vulneratus autem descendit spiritualiter in puteum infernalis profundi, illicque per plurimos sibi attraxit, scilicet eidem inferno primum hominem abstulit, et omnes qui Deum in moribus humanæ honorificentiae unquam tetigerant, et eos in locum deliciarum et gaudiorum, quem in primo parente perdidierant, locavit. Sed quod die tertia surrexit a morte dormientis corporis, in hoc tres personas deitatis designavit, atque eodem corpore ascendens, ad cœlos ivit, ibique dominando sedet ad dextram Patris, quæ salvatio credentis populi est, illis vitam tribuens, quos sanguine suo redemit.

Et hi omnes ante tempora omnium principiorum præciti sunt, quoniam Verbum Patris, per quod omnia facta sunt (Joan. 1), carnem induit, ut hominem quem formaverat, redimeret. Ideo autem Filius Dei, in fine sæculi justus iudex venit judicare vivos et mortuos, vivos scilicet, qui opus fidei operantes, in eodem opere bono inventi sunt: mortuos autem, qui opera mortis per infidelitatem operati sunt, cum in voce vocationis canentis tubæ, homo eidem Filio Dei per iudicium ut scabellum subjacebit, quoniam tunc eum videndo, qui dignus est, cognoscit. Nam in adventu iudicis hujus, per præfatam vocationem, mortui cum corporibus suis resurgent; quemadmodum etiam per sonum verbi Dei, omnis creatura processit; et omnes de propriis operibus suis, quæ in morituro corpore operati sunt, iudici suo respondebunt, nec ullus se excusare poterit, quia unusquisque opera sua, quæ prius se fecisse tantum sciebat, tunc cognoscendo palam videbit, quoniam ipsis velut in indumento est, unde et illa eum ubique sequentur. Et qui iusta et recta opera fecerunt, ibunt in majorem claritatem vitæ, quam mundo huic sol luceat, animabus eorum gratia illustratis, unde et angeli Deum laudant, quia isti tam magna opera operati sunt, quod eis gloriose circumdantur, velut homo pretiosa veste qua induitur. Innumerabilem quoque multitudinem hominum illorum, qui ante finem suum vel etiam in fine suo pœnitentiam perfecte egerunt, ac Deum in peccatis suis confessi sunt, Filius hominis in sanguine suo ad se elevabit, et unicuique secundum opera sua mercedem in vita retribuet. Sed mali de injustis operibus suis nullam excusationem habentes et quid dicere possint, nescientes, et qui per artes diaboli simulacra adoraverunt, ac cum

diabolica turba mala opera infinite operati sunt, A confusione operum suorum vestientur, et in puteum inferni cum diabolo descendunt, quem occupavit, cum Deo similis esse voluit.

In veritate igitur et fiducialiter credendum est, quia una Divinitas in tribus personis, et tres personæ in una Divinitate, vita una æternitatis sunt : et qui sic non crediderit, de die salvationis eradicabitur. Vos autem, o magistri et doctores populi, quare cæci et muti estis in interiori scientia litterarum, quam Deus vobis proposuit, quemadmodum solem, lunam et stellas instituit, ut rationalis homo tempora temporum per eas cognoscat et discernat. Scientia Scripturarum vobis proposita est, ut in illa velut in solari radio unumquodque periculum cognoscatis, et ut per doctrinam vestram in infidelitatem errantium hominum ut luna in tenebris noctis luceatis, qui sunt ut Saducei et hæretici, et ut alii multi in fide errantes, qui inter vos inclusi sunt, et quos etiam multi ex vobis sciunt, prona facie pecoribus et bestiis similes existentes. Nam nec vident, nec scire volunt, quod per spiraculum vitæ rationales sunt, nec capita sua ad illum elevant, qui eos creavit, et per quinque sensus regit, quos ipsis donavit. Quare ergo in rationali homine similitudo proni animalis est, quod per flatum aeris suscitatur, quem iterum exhalat, et sic finitur, et quod aliam scientiam non habet, quam quod sentit et ferientem timet, et quod per se nihil operatur, nisi ad hoc impellatur? Et quomodo decet ut homo in societate pecoris sit; quod ipsi per ministerium subjacet, et per quod pascitur ac cui imperat et dominatur, quoniam rationale non est? Unde summus Pater ad Filium loquitur, sicut per Spiritum sanctum scriptum est : *Reges eos in virga ferrea, tanquam vas figuli confringes eos (Psal. 11)*. Quod dicitur : *Qui tibi resistunt, reges eos in virga ferrea, quæ dura est castigans : et tanquam vas figuli, quod de luto factum est, confringes eos, quia et ipsi de terra sunt. Ostium enim rectitudinis per fidem non ingrediuntur, nec per famam honorum operum egrediuntur; quoniam fures sunt, et per proprietatem voluntatis suæ, mactant et perdunt, quod volunt; quia hypocritæ sunt, legem sibi in perditionem evertentes. Vos autem qui in magistrali doctrina velut luna et stellæ audientibus estis, quibus tamen magis propter honorem et divitias sæculi, quam propter Deum, Scripturam ruminatis, audite et intelligite, quod multo plus necessarium esset, ut nocturnas tenebras errantium et infidelium hominum scinderetis, qui ignorant in qua via ambulat, quatenus illos per fidem ad nos traheretis. Nunc ergo regite eos, per veram admonitionem ipsis ostendentes, quod Deus in principio propter hominem cælum et terram et reliquas creaturas creavit, et hominem in voluptuosum locum paradisi posuit, eique præceptum quod prævaricatus est, dedit; quapropter et in tenebras exsilii hujus expulsus est. In eadem vero prævaricatione demonstratum est, quam*

A magnum piaculum fuit, quod homo non Creatori, sed illi qui eum seduxit, obedivit (*Gen. 111*); quoniam justius est obedire Domino, quam fallaci servo, qui se domino suo assimilavit. Cum his etenim verbis implete corda illorum in virga ferrea, quatenus cognoscant, ne se a Creatore suo avertant, vel si per infidelitatem ab eo declinaverint, quod in sepulcrum inferni cum illo quem imitati sunt, cadant. Nam qui in infidelitate perseveraverint, tanquam vas figuli, quod figulo indignum incongruumque videtur, confringentur; et quia opera fide non fecerunt, in æternam vitam introire non poterunt sicut nec male factum vas figuli reparatur, sed confringitur. Hæc vos qui populum regitis, intelligite, et ad invisibilem Deum, quem nemo expugnare, nec carnalibus oculis videre potest, adspicite, ac quomodo villicationem vestram regatis, quam ab illo accepistis, attendite, quoniam in nomine illius magno honore glorificati estis, et sic populum regite, ne in die iudicii coram illo de regimine vestro erubescatis. Cavete quoque ne per voluptatem carnis et delicias sæculi ita tædio afficiamini, ut vix oculum unum ad cœlestem doctrinam aperire possitis.

Hæc autem dura sunt vobis, quia qui diligenter cœlestia attendit, in his quæ regit, totum corpus suum vulnerat, quoniam desideria carnis sibi abstrahit. Igitur propter timorem Dei, qui vita et veritas est hominem in feminea forma hæc scribentem, ne despiciatis, quæ doctrina litterarum indocta est, et quæ ab infantia sua usque in LX ætatis suæ annum imbecillis erat, et quæ scripturam hanc oculis et auribus exterioris hominis non vidit nec audivit, sed quæ tantum in interiori scientia animæ suæ eam vidit et audivit. Nolite ergo mentem vestram in altum extollere, eam spernendo, quoniam Deus irrationale animal loqui fecit, sicut voluit (*Num. xxii*). Visio autem hæc, in qua ego paupercula forma ista vidi, ab infantia mea usque in prædictam ætatem ab anima mea non recessit; et hæc quæ prædicta sunt, in loco isto scripsi, qui a quibusdam tyrannis destructus, per plurima curricula annorum desolatus mansit, in quo reliquæ S. Roberti requiescunt, qui nobilis secundum dignitatem præsentis sæculi fuit, et quem Deus in vicesimo ætatis suæ anno ad se gloriose collegit, qui locus nunc tandem post eosdem desolationis annos per gratiam Dei in mirabilibus ipsius restauratus existit. Dominus enim in hoc sancto suo verborum illorum memor fuit, quæ ad discipulos suos loquens, ait : *Vestri capilli capitis omnes numerati sunt (Matth. x)*, nec omittere voluit, quin eum revelaret. De meritis etenim sanctorum scribendum est, quatenus bona et recta fama in aures fidelium sonet, quemadmodum etiam creatura Deo laudes sonat, quia ab ipso creata est. Deus quippe æternus est, et opus suum ad laudem nominis ejus factum est, quoniam si anima in corpore hominis non esset, homo non viveret, nec anima sine carne operaretur. Sic ange-

lus in Deo laus est, et homo opus in Deo est. Itaque laus illi sit in omnibus mirabilibus suis, et in meritis sanctorum, qui vera æternitas est, omnia creando, et in novissimo die cælum et terram renovando, ejus altitudinem et profunditatem nullus alius tetigit, et cujus scientiæ latitudinem nullus comprehendere poterit. Hæc itaque Scriptura a fidelibus audienda et intelligenda est : O quam gloriosa Divinitas est, quæ creando et operando, per creaturam suam seipsam ostendit, quemadmodum in tribus pueris fecit, quos ita infundit, quod sine omni visione Scripturarum et absque doctrina hominum, in camino ignis ipsam laudabant (*Dan. iii*). Sicut enim felix anima exuta carne nihil aliud quam Deum sapere et cognoscere desiderat, ita isti beati tres pueri adhuc in carne viventes, Deum ardentè desiderando, naturam animæ imitati sunt. Deus etiam Pater Filium suum per incredulitatem ignorantis nominari voluit in Nabachodonosor, velut etiam maligni spiritus ipsum sciunt, nec tamen eum contententur, quibus omnibus mirabilia sua Deus sæpe ostendit. Omnipotentiam quoque suam in Samson fortissimo manifestavit, qui fortitudine sua leones et feroces bestias superans (*Judic. xiv*), ab uxore sua, sicut Adam ab Eva, deceptus est, qui tamen deinde vires suas recipiens, ipsam mulierem et reliquos inimicos suos vicit (*Judic. xvi*), sicut et Christus infernum despolians, vim inimicorum suorum devastavit. In durissimo autem prælio David contra Goliath præfiguravit (*I Reg. xvii*), quod per humanitatem Filii sui antiquum serpentem ligaturus esset. Sed et in mollem muliebrem sensum tantum vini misit, ut mulier Holophernem in nocte interficiens, Israeliticum populum liberavit (*Judit. xiii*), et in hoc genitricem Filii sui præsignavit per quam fidelis populus liberandus erat. In antiquis enim sanctis per prophetiam prophetarum et holocausta arietum et taurorum, pactum fœderis figurare fecit, quia Ecclesiam per copulationem desponsationis Filio suo adjungendam prænotavit. Per indumentum enim humanitatis Filii Dei, Ecclesia eidem Filio Dei adhæret, qui in sanguine suo illam in hæreditatem sibi dotavit, ita quod ipsa per baptismum ad vitam sobolem regenerat, quam Eva ad mortem generavit. Nam Christus in sanguine suo Ecclesiam sibi desponsavit, sicut per juramentum, quod servus Abrahamæ sub femore Domini sui spondit (*Gen. xxiv*), præfiguratum est, videlicet Ecclesiam Christo desponsandam esse. Sed cum Lucifer cum omnibus se comitantibus sensit, quod Deus Pater Filio suo nuptias palam fecit, in se fremuit, et quemadmodum Cain ad sanguinem Abel concussit (*Gen. iv*), sic corda incredulorum et tyrannorum invasit, quatenus justos bonos et electos Dei caperent, vulnerarent et occiderent. Hinc est quod Christus discipulis suis parabolam de homine rege dicebat, qui servus pro invitatis ad nuptias misit; sed illis venire nolentibus, alios servos misit ad illos ut venirent, quoniam prandium suum paratum

esset (*Matth. xxii*). Quod cum neglexissent tenuerunt servos ejus, et contumelia affectos occiderunt, quoniam antiquos sanctos quos Deus primum misit, et apostolos qui postea missi sunt, Judæi et cæteri increduli homines in magna lætitiâ sæpe convenientes, de terra deleverunt. Deus autem per arcum in nubibus cœli positum juramenti sui memor fuit (*Gen. ix*), quando Filium suum, quem idem arcus significat, ex integra virginea natura nasci voluit, qui omnes inimicos suos potenter expugnando superavit, quemadmodum etiam per aquam diluvii homines deleti sunt (*Gen. vii*), novo tamen sæculo hominum per aquam baptismatis recuperato, in Ecclesia Christo regnante, velut arcu in nubibus apparente. Filio quippe Dei Ecclesia juncta est, sicut circumcisio legi, quæ serviendo Ecclesiam per significationem præcurrit. Sed novum sæculum, quod per ornamentum Ecclesiæ deauratum est, nunquam in defectu ex toto deridebitur. Sicut etiam arcus in cœlo non deficiet, sed cum timore ita comprimetur, ut vix uno oculo videat, iterum in Filio Dei recuperabitur. In variis quoque coloribus prædicti arcus, vires virtutum millenarii numeri sanctorum significantur, in igneo scilicet colore castitas et continentia, in purpureo martyria martyrum, in hyacinthino doctrina majorum, in viridi autem virtutes honorum operum sanctorum accipiuntur, quæ per Filium Dei exspiratæ radiando, ut radii a sole procedunt. Præfatus autem rex, missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit, quia cum dolores, videlicet veteres præcurrando præterierant, omnipotens Deus iratus super inimicos suos quando Romani principes Jerusalem, quæ sanguine veri Agni et sanguine aliorum sanctorum perfusa erat, subfodiendo totam everterunt, et omnia legitima eorum, qui in ea habitabant, illos occidendo et videndo, destruxerunt. Tunc Ecclesia iterum rædificata est, quemadmodum civitas sancta Jerusalem nova descendit de cœlo (*Apoc. xii*), a Deo parata sicut sponsa ornata viro suo, quoniam Agnus Dei ad se collegit lactentis, puerilis, juvenis, maturæ ac decrepitæ ætatis homines, quibus Ecclesiam in novitate bonorum operum et in humilitate descendantium de cœlo virtutum ornavit, velut unusquisque eorum bona et sancta opera perfecit, a Spiritu sancto parata, quemadmodum sponsa ornatur viro suo, cum in dilectione ejus ardet, ut etiam Ecclesia Christo conjuncta est, sic et in electo suo, scilicet B. Roberto, Deus fecit, quem in infantia sua totum perfudit, et quem ad bonum finem perduxit qui clarus genere et divitiis sæculi, per libertatem benedictionis Dei charus Deo exstitit. Nam ut in vera visione video, beatus patronus noster Robertus, patre suo orbatu, cum matre sua vidua in hoc loco vivens, et operibus bonis insudans, ac Deo castitate, humilitate et sanctitate serviens, cum caducis et temporalibus æterna præmia mercatus est. Sicut enim vivens lumen in vera visione mihi ostendit, et nun

decutit, sic de ipso loquar. Ubiunque opinio veræ sanctitatis fuit ibi sanctitas stare et permanere diu potuit, ubiunque vera sanctitas non fuit, ibi mendacium durare diu non potuit, quemadmodum Divina majestas aperte estendit, cum me et quasdam sorores mecum ad locum reliquiarum ejus per

A magnum miraculum magnarum visionum transtulit, ut omnibus cernentibus aperte apparet. Pater ergo matris beati Roberti de Lotharingia oriundus, etc. *Quæ sequuntur leguntur initio Vitæ S. Roberti, ab ipsa Hildegarde scripta.*

VITA SANCTI RUPERTI

DUCIS BINGÆ IN DIOECESI MOGUNTINA

A SANCTA HILDEGARDE ABBATISSA SCRIPTA.

(Acta Sanctorum Bolland., Maii t. III, die 15, p. 503.)

Bingium, seu Binga, olim etiam Pingia dicta, oppidum Germaniæ ad Rhenum, ubi is Navam fluvium excipit, quatuor leucis infra Moguntiam, cujus urbis metropolitano capitulo a ducentis propemodum annis paret. Hujus loca vicina a Nava fluvio Nachgouve seu pagus Navensis dictus, cum locis subjectis late describitur a Marquardo Frehero par. II. *Originum Palatarum*, cap. 11. Ejus ditionis dux olim post suos parentes fuit S. Rupertus, aliquibus *Robertus*, seu *Rupertus* dictus: a quo, inquit Freherus, « Ruperti ceu gentilitii cujusdam Divi prænomen multis palatinorum (decem enim Ruperti in hac familia numerantur) præ aliis complacuit. » Et vivit etiamnum Rupertus, frater comitis palatini Rheni. Hujus Sancti Vitam ex vera visione « edocta, uti in Prologo loquitur, descripsit S. Hildegardis abbatissa, quæ, uti scribit Trithemius in *Chronico Spanheimensi* ad annum 1148: » in monte S. Disibodi constituta, divinitus admonita, cum decem et octo sanctis virginibus ad Bingas transivit, et monasterium in monte trans Naham fluvium, juxta sepulcrum S. Ruperti ducis et confessoris, ædificavit, atque ut idem Trithemius in *Chronico Hirsaugiensi* ad annum 1150, addit, « cœnobium pro sacris virginibus construxit in eo loco, ubi S. Rupertus dux, cum matre sua, Bertha nomine, sancta femina, temporibus Ludovici primi imperatoris, castellum et mansionem habuit. » Idem Trithemius, libro *De scriptoribus ecclesiasticis*, enumerat opera a S. Hildegarde conscripta, interque illa *Vitam S. Ruperti confessoris*, hoc exordio, « Nam ut in vera visione, » sed defuerunt illi tres quatuorve lineæ præcedentes.

2. Eam Vitam ex MS. codice bibliothecæ Moguntinæ Societatis Jesu edidit Joannes Busæus, ejusdem Societatis, una cum epistolis Hincmari archiepiscopi Remensis et Constitutionibus Caroli Magni, Moguntinæ an. 1602. Eandem Vitam recudit Nicolaus Serrarius, lib. II *Rerum Moguntiacarum*, cap. 25. Eandem nostro more illustratam hic damus. Colitur S. Hildegardis 27 Septembris, Martyrologio Romano inscripta: ejus autem Visiones habemus, quales in Bingensi ejus monasterio vidimus ipsinet propria ejus manu scriptas et tribus libris distinctas, Parisiis anno 1513 excusæ et Colonia anno 1628 recusæ a quibus merito abest prophetia sub ejus nomine olim conflictata contra ordines mendicantes Prædicatorum atque Minorum, ac Societati nostræ calumniosius nuper aptata, de qua eginus ad Vitam S. Thomæ Aquinatis 7 Martii in notis ad caput 4. Ejusdem S. Ruperti Vitam, sed contractam, invenimus in ms. Ultrajectino Ecclesiæ S. Salvatoris, et in ms. cœnobii Rubæ-Vallis Canonicorum Regularium prope Bruxellas quam et Germanice transtulit Jacobus Kobelius, secretarius urbis Oppenheimii, eamque, dicatam Adelheidæ abbatissæ « monasterii in S. Ruperti monte, » edidit Oppenheimii anno 1524 præclaris imaginibus ornata.

5. Sacra memoria S. Ruperti confessoris, comitis Palatini, « ad hunc 15 Maii inscripta est dictis verbis in ms. Florario Sanctorum. At Rupertus « dux Palatinus Rheni et confessor » appellatur a Greveno Carthusiano Coloniensi in Auctario Usuardi, excuso sub nota anni 1515 et 1521, et a Canisio in Martyrologio Germanico, atque a Molano in Additionibus ad Usuardum, a quo additur « Apud Bingam. » Ferrarius in Catalogo generali, « Bingii, inquit, in Germania superiore S. Roberti comitis. » Ita etiam Robertum appellat Saussajus in Martyrologio Gallicano, qui ex Vita longum encomium addit. Gelenius in Fastis Agrippinis inter alia scribit ista: « In antiquo Bingio... requiescit S. Rupertus, dux Lotharingiæ et comes palatinus, ex cujus reliquiis Coloniæ an. 1632 translatis, articulus ex manu, in sacello S. Margaritæ, beneficia recuperatæ sanitatis febricitantibus impendit. » Videntur nunc reliquiæ S. Hildegardis æque ac S. Ruperti ob bella Suecica Coloniæ translata. Nam anno 1624 solemnibus Coloniæ processio ad lucrandum Jubilæum in die Pentecostes habita est, in qua præter reliquias ecclesiarum Coloniensium circumlata fuerunt S. Hildegardis cor adhuc integrum et lingua, item caput S. Ruperti ducis, adhuc carni undique fere vesutum, ut tum Antverpiam scripsit Franciscus vander Veken. Nos anno 1660 lumen in ipso S. Hildegardis monasterio, et inter reliquias ejus cor adhuc integrum sumus venerati.

¶ 4. Laudatus supra Serrarius cap. 36 asserit, S. Ruperti reliquias in eodem adhuc virginum monasterio visas cum scriberet anno 1604 et addit, « corpus quamvis dissolutum, pelle tamen adhuc pœne obiectum est, præsertim pedes, quorum unum argenteus continet ibidem calceus; alterum ex altero qui remanet calceo abstulisse alioque misisse dicitur cardinalis Albertus, » qui fuit archiepiscopus Moguntinus ab anno 1514 ad annum 1545. Verum olim cum ad illud monasterium S. Bernardus venisset, tum, ut scribit Trithemius in *Chronico Hirsaugiensi* ad an. 1148: Dedit S. Hildegardis viro Dei postulanti particulam reliquiarum S. Ruperti Ducis Bingionum et confessoris: pro quibus et ipse postea nonnulla sanctorum capita ei remisit. Facta sunt hæc in monte S. Ruperti in præsentia Meginhardi comitis de Spanheim, sub cujus ditione temporali præfatum cœnobium constructum est... Avertant ibi cum eo comite præsentibus Cuno abbas S. Disibodi, et Bernhelmus primus abbas in Spauheim, cum multis aliis clericis, monachis et secularibus, jbi tunc Bernhelmus abbas præfatus, per medium S. Bernardi, ad instan-